

Trena

Laida Martínez Navarro¹

1. TXIKI, MORROSKO ETA HIRUROK

Burdinbidearen eskuinaldetik heldu gara gu. Ezkerraldetik, beste auzokoak. Trena pasatu-takoan, Bonzok zigarroa lurrera bota eta besoa altxatu du:

—Aurrera! —agindu digu oihuka.

Jauzi batez zeharkatu dugu burdinbidea, nagusienak aurretik joan dira; eta gu, hirurok, gazteenak garenez, atzetik. Borroka hasi da: Bonzo eta gainontzeko nagusiak uluka ibili dira, kolpeka bes-teen aurka. Bonzok ukabilkada pilo bat eman dio bati. Punba, punba, punba! Sudurra apurtu diola uste dut.

Txikik, Morroskok eta hirurok lan polito egin dugu. Hamabi urte dauzkan arren, Morrosko altua da, oso lodia; eta errota balitz bezala mugitu ditu besoak. Batek baino gehiagok egin du atzerantz. Txiki ere primeran aritu da ekarri duen makilarekin. Dzapa, dzapa, dzapa! Arnasarik gabe geratu arte ibili da gora eta behera.

Poliki-poliki egin dute atzerantz gure arerioek. Azkenean korrika batean irten dira. Koldarrak!

Dena amaitu denean Bonzok zigarro bat piztu eta atzerantz bota du ilea.

—Oilo bustiak! —oihukatu du.

Iheslariei buruz ari da. Ados izan gara guztiok, batez ere Morrosko, baina hori ez da harritzekoa Bonzoren anaia delako.

Auzoa trenbidetik laurehun metrora dago, aldapan gora. Lehenengo etxeetara heltzeko sastrakez, traste abando-natuez eta txatarrez beteriko eremu batetik igo behar da. Bada Bonzok eta besteek aurrera egin bitartean, gu gelditu eta auto abandonatu baten ondoan geratu gara. Grisa da. Kolpe handia ikusten zaio aurreko aldean eta barruko guztia kendu diote. Ez dauka bolanterik, ez dauka kristalik, ezta motorrik ere. Karrozeria baino ez da geratzen.

Borrokaren ondorioz dauzkagun zauriak aztertu ditugu. Esku batean zauri arin bat besterik ez dauka Morroskok. Niri atzamarkada batzuk egin dizkirate, koskor bat bekokian. Okerren dagoena Txiki da, beti bezala: asmatikoa da, argal-argala. Horrexegatik jipoitzen dute beti. Gaur aurpegiaren alde bat kolpez josita dauka, zulo bat praketan eta betaurrekoak apurtuta. Haren ama konturatzen denean, akabatu egingo du. Akabatu, seguru. Txikiren amak oso aldarte txarra dauka. Haserretzen denean, ubel utzi arte jipoitzen du nire laguna.

—Kabroi halakoaaa! —oihukatzen dio
—Kabroiaaaa!

1. XXXIV "Errenteria Hiria Ipuin Lehiaketa"ren euskara modalitatearen irabazlea. Ereintza Elkarteak antolatua, Errenteriako Udalaren babesarekin. Epaimahaikideak Juan Garzia Garmendia eta Mirentxu Larrañaga Sueskun izan ziren.

Txikik eta amak sesioan ematen dute denbora, etxetik entzuten ditut, goiko solairuan bizi direlako. Txikiren ama garrasika hasten bada, Txikik garrasika erantzuten dio. Oihuka dabilta haiek baita amaren mutil lagun guztiak ere. Txikiren amak mutil lagun asko dauzka eta egun batzuetan batekin eta beste egun batzuetan beste batekin ibiltzen da. Nik uste guztiak jipoitzen dutela Txiki; horrelako sesioak izan eta gero, gaixorik dagoela gure laguna esaten duelako haren amak, ez dela kalera irtengo. Eta irteten bada, begiak ubel dakartza edo aurpegia handituta. Behin batean horietako mutil lagun batek mailua hartu eta besoa apurtu zion Txikiri. Auzokide batek poliziari deitu zion, eta berehala etorri zen arren, ez zuten mutil laguna harrapatu. Ordurako morroia joana zen. Eta hari buruz ez zekiela ezer esan zuen amak.

Orain iluntzen ari du. Burdinbidearen bihur-gunetik beste tren bat dator. Zarata izugarria da; abiadura, handia. Bonzo eta gainontzekoak aspaldian joan dira. Honezkero billarretan egongo dira, makinetan jolasten edo futbolinean edo neskatilaren batekin. Bonzo, bai, seguru neska batekin dagoen, seguru.

2. BONZORI BURUZ

—Orduan segurata pilo bat etorri zitzaidan, eta alde egiteko ala jipoituko nindutela esan zuten. Eta ba al dakizu zer egin nuen nik? Ba al dakizu?

Bonzo harroputz hutsa da Julitaren aurrean: ni onena naiz, azkarrenetan azkarrena, guapa, errepikatu du. Liluratuta entzun dio Julitak. Hormaren aurka dauka Bonzok, billarren atzeko aldean, istorio bat kontatu dion bitartean. Julitaren interes aurpegia ikusi duenean zakila tente jarri zaio mutilari. Julitak hamabostak ez ditu oraindik bete, baina hogeidutela ematen du: ipurdi lodia dauka, titi handiak, ile luzea eta beltza. Aurpegi polita.

—Ba al dakizu zer egin nuen, e?

Eta Julitak, ezetz.

—Bada pistola erakutsi nien! —Bonzoren hitzek neskaren belarria ferekatu dute. Julitak pis-

tola ikusteko irrikan dago. Bonzo mundiala da haren ustean, primerakoa. Eta Bonzoren neska lagun bihurtu nahi luke. Hortaz, hankak aldendu eta amore eman dio mutilaren eskua izterrean gora abiatu denean. Pistola bat, aizu. Bonzo auzoko mutilik katxarroena da, ezagunena. Hilabete batzuk eman ditu adin txikikoentzako zentzategian eta auzoko koadrilako burua da, ezbairik gabe. Julitak haren neska laguna izan nahi du, horixe!

Orain, Bonzok, txamarra askatu eta pistola agerian utzi du —beltza da, handia, pelikuletan agertzen direnen berdina—. Zirrara sentitu du neskak. Beraz, Bonzok titiak ukitu dizkionean, Julitak ez du tutik esan. Egiten utzi dio. A zer nolako aurpegia geratuko zaien nire lagunei!, pentsatu du neskak. Inbidiaz hilko dira guztiak. Baietz hil!

3. TXIKI, MORROSKO ETA HIRUROK

Morroskok lorak aipatu ditu:

—Ez dago! —bota du, bat-batean—. Bat ere ez dago! —errepikatu du, harrituta. —Emadazu hori! —eskatu dio gero Txikiri. Makila seinlatu du.

Pasa den egunean Morrosko konturatu zen atsegin duela loreak txikitzea, eta poliki-poliki, guztiak zanpatu ditu; bat ere ez du bizirik utzi. Orain, makila gora eta behera mugitzearekin batera, ea Bonzoren pistola ikusi nahi dugun galdetu digu.

—Edozein egunetan ekarriko dizuet!

—Bah, pistola!... Hori tontakeria! —erantzun dio Txikik —Nik labanak nahiago ditut!

Amorratuta dagoelako esan du hori, eta ondo ulertzen dut, ni ere amorratuta nagoelako. Morroskok askotan esan digu pistola ekarriko duela, baina inoiz ez du ekarri. Beraz, nik ere esan diot labanak nahiago ditudala. Baina ez da egia: irrikan nago benetako pistola zelakoa den ikusteko. Bonzok bat badauka, mundiala izan behar da.

Autoaren inguruko belarra eta zuhaixkak zanpatzen segitu du gure lagunak. Dzapa, dzapa, dzapa!... Pistolari buruz hitz egin dugun bitartean.

Txiki oso haserre dago: bere ustean pistolaren kontu hori guztia gezurra da.

—Ixo! —oihukatu dut gaiaz kokoteraino nagoelako.

Orduan, Txikik esan dit bihar bertan ekarriko duela labana:

—Baietz ekarri!

Baina ez diot sinetsi:

—Bah! Nondik aterako duzu, bada, labana bat?

Txikik ez dit erantzun. Morrosko aspertu da eta belarrak txikitzeari utzi dio.

—Goazen! —esan diet nik, orduan —Goazen billarretara!

4. NOCE ETA BONZO

Zentzategian Noce eza-gutu du Bonzok. Mutil mundiala, benetan. *Crack* hutsa. Droga asko mugitzen duten hiriko morroi batzuentzat lan egiten du. Materiala leku batetik bestera eramateagatik ordaintzen diote. Txarrena da, azken aldian norbaitek gehiegi hitz egin zuela eta poliziek Noce harrapatu zutela. Barrura, motel, adin txikikoentzako zentzategira!

Duela egun batzuk kaleratu zuten Noce. Berehala joan zen Bonzoren bila:

—Negoziorik egin nahi?

Bonzoren aurrean agertu zenean, izerdi patsetan zegoen Noce. Karranpak zeuzkala ematen zuen. Ez zeukan gelditzerik. Hiriko morroiek emandako pistola bat zerman, baita material zuriaren kilo erdia ere.

Jarraibideak hauexek dira, motel, azaldu zioten hiriko morroiek, zuk jakingo duzu zelan moldatu: Santanderrera eraman materiala, bigarren mailako errepideetatik joan. Garajea utzi genizun Vespino erabili. Harrapatzen bazaituzte, zuk erabaki, esan zioten. Zerbaitetarako eman dizugu pistola, ezta?

Hori entzun eta gero, Noce izutu zen. Kirioak dantzan zeuzkan. Hauts apur bat sartu zuen sudurrean gora, animatzeko beste. Primeran etorri zitzaion, baina laster heldu zen beheraldia. Beldurrak airean zegoen. Norbait berari begira zegoela imajinatzen zuen etengabe. Ezin zuen ideia hori burutik kendu. Pistola ez zekien non gorde. Paranoia. Ondotxo zekien pistolarekin harrapatzen bazuten, espetxean sartuko zutela. Adin txikiko zentzategira ez, txo. Argi eta garbi azaldu zuen epaileak azken aldian:

—Irakurri ezpainetan... —agindu zion —Hurrengoan espetxera bidaliko zaitut. Hel-du-e-kin.

Eta Nocek ez du hori nahi, ez horixe! Istorio itzelak entzunda dauzka espetxeari buruz, istorio itsusiak. Jai dauka morroi heldu haien artean. Espetxera? Ezta txantxetan ere! Beraz, pistola Bonzori pasatzea erabaki du, tontolapiko horri. Haren auzoko koadrilako burua dela errepikatu du behin eta berriz harroputz inozo horrek. Bai pistola ergel horri eman eta hautsarekin zer egin pentsatuko du gero. Hobe da denbora batez desgertzea. Horixe.

Orain Bonzo pozarren dago. A zer gauza ederra pistola guztiei erakutsi ahal izatea. Ikusiko dute beste auzoko madarikatu horiek. Baietz ikusi!

5. TXIKI, MORROSKO ETA HIRUROK

Morrosko, Txiki eta hirurok billarretako atearen ondoan geratu gara. Ez dugu hitzik egin, ez gara mugitu. Begira gaude, besterik ez. Bat-batean, motozikleta bat agertu da izkina batetik. Gainean Bonzo eta beste bat datoz, oihuka. Azeleratu eta espaloirantz abiatu dira.

—E, e! —oihukatu du Bonzok.

—E, e! —izan da gure erantzuna.

Bonzok azeleragailua sakatu du behin eta berriz. Burrun, burrun!... egin du motorrak. Ziztu bizian atera da gero eta kalean buelta bat eman ondoren, zalditxoarena egin du. Hara!... Aho bete hortz utzi gaitu hori ikusteak.

—Motozikleta hori berria da, ezta? —esan dut nik orduan — ... Non lortu du?

—Ez dakit —erantzun du Morroskok. Sorbaldak jaso ditu —Los Pastorillos-era joan baino lehen, bat lapurtu zuen —jarraitu du — ... Baina poliziak kendu zion.

Behin baino gehiagotan atxilotu dute Bonzo motorrak eta autoak lapurtzeagatik. Azken aldian Los Pastorillos-era bidali zuten, Burgoserako errepidean dagoen zentro batera. “Adin txikikoentzako zentzategia” dio atarian dagoen kartel batek; bada-kit behin batean telebistan ikusi nuelako. Bertan eman ditu sei hilabete. Pasa den astean itzuli zen. Zentzategian ilea moztu diote, aurpegia garauez bete zaio. Eta orain pistola dauka.

Billarretara sartu dira nagusiak; eta gu ere bai.

6. BONZORI BURUZ

Aste bete baino gutxiago kostatu zaio Bonzori Julita trenbide ondoko auto utzira eramatea. Orain neskaren izterren artean kokatu da eta zakila sartu dio bi aldiz pentsatu gabe.

—Ai!

Julita birjina izan da gaur arte; azken finean, hamalau urte besterik ez du, nahiz eta berak beti esan hamabost dituela. Orain, Bonzori esker, birjina izateari utzi dio.

Bonzo. Auzoko mutilik azkarrena, onenetan onena, erregea, auzoko nesken ustean. Eta errege sentitzen da Julitaren izterren artean gozatzuz. Zoritxarrez Julita ez da iritzi berekoa. Jainkoari esker, hogeitasei segundotan amaitu da kontua. Minduta dauka alua eta Bonzo gagnetik kentzeko irrikan dago. Desilusioaren moduko zerbait jaso du. Ezin du zergatia zehaztu... Egia esateko, beste gauza bat espero zuen. Pelikuletan mundu guztia

primeran pasatzen ari dela dirudi, hasperen egiten dute, plazerez hilko direla ematen du.

Bonzo korritu eta hurrengo segundoan, zakila atera eta ahoz gora jarrita zigarro bat erretzen hasi da. Julitaren ipurdia minduta dago, gorrituta dauka autoko zoruaren aurka igurztearen ondorioz.

—Ama konturatzen bada... —pentsatu du —Aitari esan eta akabatu egingo naute!

Horrexegatik hartu du Bonzoren jaka, ipurdi azpian ipintzeko.

—Kendu eskuak, puta!

Bonzok zaplada batez kendu dio txamarra. Barruko poltsikoan pistola dago. Julita harrিতa geratu da kolpearekin; baina Bonzok ez dio ezer azaldu. Plan handiak dauzka pistola-rentzat. Nocereren nagusiekin lan egin nahi du, hori has-teko. Bai, Bonzo errege sentitzen da. Auzoko onena, txo. Horixe da bera. Eta argi utziko die kontua burdinbidez bestaldeko auzokoei. Utziko ez die, ba!

7. TXIKI, MORROSKO ETA HIRUROK

Supermerkatuak Marcial du izena. Hona etorri gara bi solairu dauzkalako eta guardia bat besterik ez dagoenez, gauzak lapurtzea erreza delako.

Hasteko buelta bat eman dugu barruan. Gu ikusi bezain laster, supermerkatuko zaintzailea gure atzetik etorri da. Beraz, elkar banatu eta bakoitza bere kabuz joan da. Zalantzan ibili ondoren, Morroskori jarraitzea erabaki du zaintzai-

leak. Hori ez da arraroa: aukeran, guardia guztiak Morroskoren atzetik joaten dira altuena eta lodiena delako.

Morroskori ez diogu ezer esan. Ez diogu azaldu PLANA dugula eta elkar banatzea PLANAREN estrategia dela. Morrosko berezia da; nahiz eta ia hamahiru urte izan, zerbait kontatzen badiogu, kakanahaste ederra egingo zaio buruan:

—Zer PLAN, e? —galdetuko du, oso urduri
—Baina zer PLAN da hori?

Beraz, isildu eta ez diogu ezer azaldu.

Txokolateen bila joan da gure laguna, eta topatu dituenean, geratu eta tableta guztiak hartzen eta eskuztatzen hasi da. Ordurako, zaintzailea haren ondoan dago, horrexegatik ez du ikusi Txiki eta biok goiko solairura abiatu garela. Bertan etxetresna elektrikoak eta beste gauza pilo bat daude. Txiki laugarren pasillora sartu da sukaldeko aiztoak aztertzeko. Plastikozkoa dute kirtena, koloretakoak, eta ez dira oso zorrotzak.

—Hauek ez zaizkit gustatzen... —murmurikatu du Txikik.

Beste pasillo batean sartu gara.

—Begira! —bota du, bat-batean.

Ehizatzeko aiztoak ikusi ditut. Batzuk luze-luzeak dira. Erraldoiak.

—Matxeteak baino handiagoak dira! —esan diot Txikiri.

Baina Txikiri aiztoak ez zaizkio interesatzen, alboko apalean begiratzen ari da. Labanez beteta dago. Bat hartu eta ixten eta zabaltzen hasi da. Gero beste bat hartu eta berdin egin du:

—Goazen! —esan dit.

Lehenengo solairura itzuli gara. Morrosko eta zaintzailea txokolateen aurrean daude oraindik. Mundu guztia begira daukate:

—Aizu! Txokolatea ez da usaindu behar!

Morrosko tabletak usaintzen ibili da. Askotan egiten du: bat hartu, aurpegira hurbildu eta sudurra mugitzen du tableta gainetik. Halaxe egiten du tableta guztiakin... den-denak usaindu arte.

—Beno... —esan du gure lagunak daukan ahots sakon horrekin —Beno, txo, lasai. Banoa eta...

Hori entzundakoan, Txiki eta biok supermerkatutik irten gara tximistak airean. Morroskok alde egin baino lehen atera gara, Morrosko desagertu bezain laster, zaintzailea gure bila hasiko dela badakigulako.

Metro batzuk korrika egin ondoren, lehenengo izkinan gelditu gara. Txiki arnasestuka dabil. Esku bat bularrean ipini du, eta bestea eztarrian. Itotzen ari da. Eztul egin du, ahoa zabal-zabalik daukalarik. Une horretan, Morrosko agertu da, astiro dator, presarik gabe. Ondo daki supermerkatuko zaintzailea ez dela haren bila aterako. Txokolatezko tabletak usaintzea nazkagarria da, baina ez zaituzte espetxeratuko hori egiteagatik.

—A zer astuna! —esan du lodikoteak. Guardiari buruz hitz egiten ari da.

Txikik indarrak berreskuratu ditu. Eskua poltsikoan sartu du, gero atera, eta:

—Begira!

Labana handi bat dauka. Hauspoduna da, marfil kolorekoa eta oso zorrotza. Harrigarria! Ondo egin du lapurreta eta ez naiz ezertaz ohartu. Txiki mundiala da.

—Zer egingo duzu labanarekin? —galdetu diot.

Kontu handiz laztandu du.

—Erabili!

Hori baino ez du esan.

8. BONZORI BURUZ

Burdinbidez bestaldeko auzokoek Bonzoren koadrilako bi harrapatu dituzte eta sekulako jipioia

eman diete. Horietako bati lau hortz apurto dizkiote; besteari, hiru. Bonzo haserre dago:

—Putakumeak, kabroiak! Ikusiko dute!

Julitarekin joan da berriro trenbide ondoko autora, txortan ibiltzera. Autoaren barruan daude oraindik. Ez diote elkarri hitz egiten baina. Bonzo mendekuan pentsatzen ari da etengabe. Beraz, Julitak harekin berba egiteko egin duen saiakeri kasurik ez. Zertarako. Beste gauza pilo batez hausnartu behar du. Jokaldia zelan egin, adibidez. Eta noiz.

—Txikitu egingo ditugu!

Beste auzokoak harrapatu behar ditu, halabeharrez. Eta bat akabatuko du. Jakingo dute mendekua zer den. Tranpa jarriko die; eta, gero, danba, danba! Horretarako dauka pistola. Horixe.

9. TXIKI ETA BIKO

Gaur ere betikoa gertatu da: gure atarira heldu, botoia sakatu eta ez da ezer gertatu. Igo-gailua hilda dago eta oinez igotzea tokatu zaigu. Lehenengo solairuan ezindu bat bizi da. Bigarren solairuan bikote baten garrasiak entzun ditugu; eta laugarrenean, haur txiki baten negarrak. Bosgarrenean apur batez gelditu gara atsedean hartzeko, ordurako Txiki neka-neka eginda zegoelako eta ez tulka. Seigarren solairuan Romana bizi da. Trabantia da eta ordu txikiak arte lan egiten du gauero, horrexegatik geratzen da lotan egunez. Bada norbaitek kaka eta txiza egin du haren ate aurrean. Itzela da kiratsa, benetan.

—Puaj! —esan du Txikik.

Eskaileretan gora abiatu gara korrika usaina txarra delako.

—Beno... —esan diot Txikiri zortzigarrenera heltzean —Bihar arte!

Ez dit erantzun arnasestuka dabilelako. Eskuarekin keinu bat egin du, hori baino ez. Gorantz abiatu da gogo handirik gabe.

Pasa den egunean Txikik azaldu zigun azken bolada honetan logelara sartu eta aulkia jartzen

duela atearen kontra, ama eta amaren mutil lagunak barrura ez sartzeko eta ez jipoitzeko.

—Eta txizalari bazara? —galdetu nion nik, horrelako kasu batean, seguru txizalari izango nintzelako.

Betaurrekoetatik tinko begiratu zidan Txikik. Hartan amaren eta mutil lagunaren jipoien ondorioz koskor itsusi bat zeukan bekokian, ubel batzuk aurpegian:

—Horretarako daukat botila! —erantzun zuen.

—Botila? —Morroskok sor eta lor begiratu zion Txikiri, segun eta zertarako ezertaz enteratzen ez delako. —Zer botila?...

Nik, berriz, primeran ulertu nuen Txikik esandakoa: gurean gauzak txarto jartzen direnean ama nire logelara sartu eta atea ixten du. Berak ere jartzen du aulki bat atearen kontra aita kanpoan uzteko. Gero nire ohean sartzen da. Luzaro sentitzen dut bueltaka, baxu-baxu negar egiten duen bitartean:

—Ama? —galdetu ohi diot. Eta gero —Ez egin negar, mesedez!

Berak ez dit erantzuten. Eta erantzuten badit, isiltzeko esaten dit. Ez mugitzeko, aitak entzuten badigu jai izango dugulako. Gau horietan ezin dut lorik egin, asko kostatzen zait. Ea zer egingo dudan txizagura etortzen bazait hasten naiz pentsatzen. Eta etorri egiten zait, jakina. Halakoetan oso txarto pasatzen dut.

Behin batean, ohetik altxatu nintzen. Atera heltzear nengoela, amak deitu zidan:

—Nora zoaz? —galdetu zuen ahopeka.

Eta komunera, nik erantzun:

—Ezin dut agoantatu!

Eta berak ez ateratzeko, eta nik baietz.

Ama ohetik jaiki zen, leihoa zabaldu eta loreontzi bat hartu zuen:

—Egizu hemen! —loreontzia pasatu zidan.

Txiza ateratzen ez zitzaidanez, ama nirekin haserretu zen. Zaplazta bat emango zidala esan zuen. Gero haserrealdia pasatu omen zitzaion eta ohera itzuli zen:

—Nekatuta nago —murmurikatu zuen.

Handik gutxira lotan zegoen, arnasotsean nabaritu nuen. Orduan bai, orduan txiza egiteko gai izan nintzen. Amaitu ondoren, azkar jarri nuen loreontzia leihoan gernua beheko zulutik logelako zoruan ez isurtzeko.

Hori guztia ez nion Morroskori azaldu pasa den egunean, zertarako.

Baina ondotxo ulertzen dut Txikiren botilakoa, benetan.

10. BONZORI BURUZ

Punba, punba!... Kolpeak leku guztietatik datoz. Bi koadrilakoak borrokan hasi dira. Eman eta jaso. Une batzuetan Bonzoren koadrilakoek irabaziko dutela dirudi; beste une batzuetan, ez. Kontua da Bonzo urduri dagoela, kirioak dantzan dauzkala. Pistolaren zama sentitzen du txamarraren barruko poltsikoan. Hasieran zama atsegina da, baina gero hazkura bihurtu da, antsietate.

Morrosko azken aldian bezala borrokatzen ari da. Labana poltsikotik atera du Txikik, ausartu egin da. Baina bakarrik lortu du arerioen arreta bereganatzea. Labana kendu diote eta sekulako astindua jasotzen ari da. Ia ez zaio ikusten jipoitzen ari zaion hainbeste jenderen artean.

Trenbidearen bestaldetik dozenaka datoz. Bonzok ezin du gehiagorik jasan, pistola atera du:

—Danba! Danba!

Ez du inor zauritu, mirariz. Ez dira gauza gehiagorik gertatzen Jainkoak nahi ez duelako, argi dago. Edo, beharbada, balak saihetsi dutenen Guardiako Aingeruak lanean dabiltzalako jo eta ke. Txarrena danbada entzutean jendea izutu eta korrika irten dela. Hainbeste mutil, denak batera, saltoka eta lasterka.

Txikik bultzak eta ostikadak jasotzen ari da leku guztietatik. Betaurrekoak galdu ditu, aurretik eraman dute txotxongiloa balitz bezala, apurtutako panpina. Eta bat-batean, ez daki zelan gertatu den, trenbidearen erdian ikusi du bere burua. Estropezu egin eta zerraldo erori da.

Orduantxe agertu da tren.

Badirudi Txikiren Guardiako Aingerua oportretan joan dela.

11. MORROSKO ETA BIODK

Txikiren hileta-elizkizunetara jende asko etorri da, jende pilo bat. Bonzo falta da. Poliziak atxilotu zuen eta oraingoan suertea amaitu zaiola dirudi: epaileak esan du zentzategira ez dela joango. Hamazortziak betetzeko hilabete bat besterik falta ez zaionez, espetxera bidali dute.

Julita ere etorri da. Negar batean dabil, ezin da lasaitu susmo txarra daukalako: hilekoa ez zaio etorri. Egun batzuetako atzerapena dauka; horren ondorioz, beldurtuta dago, guztiz.

—Haurdun! —pentsatu du behin eta berriz.
—Gurasoek akabatuko naute! Baietz akabatu!

Arrazoi du. Bai horixe! Julitaren negarrak are-agotu dira. Ezin dio negar egiteari utzi. Ezinezko zaio.

12. MORROSKO ETA BIODK

Elizako azken aldean, atearen ondoan, Morrosko eta biok gaude. Ezin gara mugitu jende asko dagoelako. Guztiek nahi dute Txikiren ama-rengana hurbildu doluminak emateko. Atzo Txiki gurekin zegoen: eztabaidan, eztulka edota supermerkatuan lapurretan. Orain ez dago. Joan egin da. Eta ez da berriro itzuliko.

Bitxia da, arraroa. Morroskok eskua estutu dit, eta nik Morroskori.

